SWEDISH NATIONAL HERITAGE BOARD
RIKSANTIKVARIEÄMBETET
Ink 2012 -06- 14
Dnr: 353-3162-2010

Ristningar i träd – nya perspektiv på vallkullornas landskap

Slutredovisning av projekt med FoU-bidrag från Riksantikvarieämbetet

Dnr: 353-3162-2010

Vetenskaplig rapport

Rolf Lundqvist

Joachim Regnéll

Innehållsförteckning

Förord 3
Sammanfattning 3
Bakgrund 4
Syfte 4
Teori och material 4
Resultat 6
Relevans för kulturmiljön, kulturarvet och kulturmiljöarbetet 6
Resultatspridning 7
Kvarstående arbetsinsatser 8
Litteratur och artiklar i urval 9

Förord

Denna rapport är en slutredovisning av projektet *Ristningar i träd – nya perspektiv på vallkullornas historiska landskap,* som erhållit stöd från Riksantikvarieämbetets FoU-bidrag under 2011.

Arbetet har främst utförts av Rolf Lundqvist, naturvårdare, fotograf och författare bosatt i Enviken i Dalarna. Till projektet har varit knuten Lars Östlund SLU Umeå som medsökande och en referensgrupp bestående av

Malin Blomqvist, Informationsavdelningen, RAÄ
Gert Magnusson, Kulturarvsenheten, RAÄ
Mats Mogren, Kulturmiljöenheten. Länsstyrelsen i Skåne
Jan Raihle, Dalarnas museum
Stig Welinder, Mittuniversitetet

Projektledare var Joachim Regnéll, Högskolan Kristianstad

Sammanfattning

Naturvårdaren och författaren Rolf Lundqvist har under trettio års tid dokumenterat ristningar i träd i skogarna i norra Dalarna. Ristningarna har lägesbestämts samt beskrivits i text, skiss och/eller foto. Ristningarna är likt många andra fornlämningar i skogen av den karaktären att de lätt förbises av skogsbruket. Det var därför projektets ena syfte att inrapportera ristningarna i FMIS för att chanserna att undgå exploatering skulle öka. Projektets andra syfte var att sammanställa och förbereda materialet för vidare forskning. Projektet har resulterat i att insamlat och GPSinmätt material rapporterats i FMIS. Material har också lagts in i en databas, som möjliggör sökning för kommande forskning.

Bakgrund

Biologen, fotografen och författaren Rolf Lundqvist har under närmare trettio års tid dokumenterat trädristningar kopplade till vallgången under fäboddriften framförallt i Dalarna. Särskilt har en socken, Ore i Rättviks kommun, inventerats på träd och stubbar med utförda ristningar, då Ore är sällsynt rikt på sådana. Ristningar finns även dokumenterade från en rad andra dalasocknar, där Älvdalen fortfarande har tämligen många sådana. Från Ore finns dokumenterat ca 750 träd eller stubbar med en eller flera ristningar, det rikaste kända materialet i Europa. Ca. 500 nummer från Ore-materialet har studerats närmare (Andersson R 2005).

Syfte

Projektet syfte var att närmare studera resterande Ore-material och efter inventering i Älvdalen, även dessa ristningar. I första hand avsåg projektet att möta det akuta hotet från skogsavverkningar mm genom
- registrering av befintliga GPS-inmätta och dokumenterade ristningar i Riksantikvarieämbetets fornminnesregister, FMIS.
- återbesök och inmätning av dokumenterade men inte GPS-bestämda ristningar. Därefter inläggning i FMIS.
- kompletterande inventering, inmätning, dokumentation och inläggning av resterande material från Ore och Älvdalen.

Teori och material

Fäbodbruket beskrivs som "en starkt specialiserad och välorganiserad mjölkhushållning, som har till ändamål att förse bygdens innevånare med vinterföda, genom att med boskapen som hjälpmedel förvandla den rikliga gräsväxten på sommarbetena till hållbara mjölkprodukter."(Frödin 1925) Praktiskt taget all tillgänglig areal kommer därvid att utnyttjas och olika metoder används för att också förbättra betet på skogen, betesbränning, röjning och ringbarkning, särskilt av granar, sk taxning. (Veirulf 1937)

Arbetet med djuren på fäbodarna förbehölls kvinnor, ofta helt unga flickor, barn. En förordning drevs igenom av kyrkan, som förbjöd fertila män av valla djuren, motiverad av risken för tidelag. Unga pojkar, i Norrland ofta kallade "getare" utförde dock vallgång, liksom mer sällsynt gamla män, tex "vallvaktarna" i Hälsingland. Därför är majoriteten "fäbodristningar" utförda av kvinnor, tredje intialbokstaven i det ristade namnet namnet är därför "D" = Dotter, medan tredje bokstaven i ristade mansnamn är "S" = Son. Getarna kretade sina namn med kniven, och ute på slogmyrarna högg också männen ute på myrslåttern in sina namn med "S" som sista bokstav i namnet. Minnena av epoken är därför oftast färgad av kombinationen grå gamla hus ute på skogen, ett myller av kreatur och en mängd kvinnor hårt sysselsatta med allehanda sysslor och

göromål. Fäbodbruket har skapat många berättelser och fått många skildrare, ofta romantiserade, medan andra skildrat det faktiska, tex Lars Levander i olika arbeten. Det vetenskapliga arbetet hanterade tex byggnadskulturen (S Erixsons arbeten). På somliga fäbodar finns fortfarande våra äldsta bevarade hustyper i användning, rökhusen, "stersen" på oremål. Av lättförklarliga skäl - tillgängligheten - stannade dock skildrarna och deras skildringar ofta i den byggda miljön.

Kunskapen om det omgivande landskapet och kullornas vallgång är mera sällsynt. I somliga fall finns kvinnornas muntliga berättelser nedskrivna och återgivna av olika skildrare, men de finns faktiskt också, vilket är mindre känt, nedskrivna av kvinnorna själva. Kvinnorna använde träden ute på skogen och stockarna i fäbodhusen för att "teckna ned" sina egna berättelser. Där använde de kniven eller sin lilla vallyxa, "gässelyxan", för att hugga in sina texter, ofta gjort med stor skicklighet, sina fäbodristningar eller vallkulleristningar. Texter kunde också huggas in i sten. Dessa texter är enhetligt gjorda, innehåller framförallt uppgifter om ristarens person, namn och datering, oftast årtal. Någon gång finns namnet på hembyn inhugget, ibland finns besked om vallgången skett under vår- eller böstfäbodperiod, ofta inleds en ristning med ett "SI", ett "OBS" och avslutas ibland med ett intygande "SANT". Här kan även finnas uppgift om vallgångsperiodens kvalitet : "BRA" eller motsatsen "LETT". Ute på skogen i stubbar och träd, nästan alltid i tallar, mycket mera sällan i björk eller gran, katades ytterbarken först av och texten höggs eller ristades in. Dessa texter är mestadels korta och koncisa, innehåller ofta också system av tecken, som ännu inte kunnat tolkas.

Då skogarna idag är kraftigt omvandlade genom framförallt modernt skogsbruk är majoriteten ristade träd borthuggna. I Dalarna finns dock uppseendeväckande många ristade träd kvar där. Här skildrades också företeelsen tidigt av K E Forsslund. I flera av hans böcker i verket "Med Dalälven från källorna till havet" finns enstaka träd med speciella inhuggningar beskrivna (tex "GUDVARELOVTALLEN" vid Mörkret i Särna). Här finns också uppgiften att vallkullorna i Ore varit särskilt ivriga att göra sådana inhuggningar. I hans Bodaskildring finns uppgift om en inhuggning med dateringen 1698. I övrigt saknas i stort sett uppgifter om trädristningar i böcker eller artiklar. Lyckligtvis finns dock fortfarande ett tämligen stort antal ristade träd kvar på sin plats i skogen!

Skogarna i Ore socken är i detta avseende en formlig skattkammare. Under 25 års dokumenterande av sådana ristade träd har Lundqvist förtecknat närmare 800 ristade träd eller stubbar, över 750 enbart i Ore. Trädristningar finns därutöver dokumenterade från Särna, Idre, Älvdalen, Transtrand, Lima, Malung, Mora, Våmhus, Orsa, Rättvik, Boda, liksom enstaka från Malung, Rättvik, Enviken och Hedemora. Fäbodristningar i sten finns därutöver från Särna, Älvdalen, Transtrand, Lima, Grangärde, Hedemora, St. Tuna och St. Kopparbergs socknar. I Älvdalen är somliga ristningar av särskilt intresse då ibland också dalrunor använts. Sådana finns skurna i början på 1900-talet! Från angränsande län finns mer enstaka fäbodristningar uppgivna från Värmland, Hälsingland, Härjedalen, Jämtland och Västerbotten.

Idag räknas fäbodristningarna juridiskt som "fasta fornlämningar", men i praktiken är skydd av ristade träd problematiskt, då dessa är förgängliga. Många ristningar i stubbar är idag halvt bortvittrade, många träd och stubbar riskerar att falla omkull osv. I några fall har stubbar försetts med skyddande "tak" i en hel del fall har ristningar tagits hem och hamnat på en husvägg eller liknande (särskilt i Ore). Ett stort antal träd med ristningar finns idag registrerade (GPS-kod) hos

kulturmiljöenheten på länsstyrelsen i Falun. Halva Ore-materialet har använts som underlag för en uppsats i en doktorsavhandling på SLU i Umeå (Andersson 2005).

Resultat

Drygt 300 ristningar från Oreområdet har sammanställts och rapporterats till FMIS. Utöver dessa har ett femtiotal nyinmätningar gjorts i Ore och Älvdalen. Dessa kommer att rapporteras till FMIS under andra halvåret 2012.

En GIS-baserad databas i SWEREF99 TM har konstruerats. Den är åtkomlig med gratisversioner av t.ex. ESRI's programvara. Sökning kan ske i karta eller efter attribut så som arbetsnummer, RAÄ-nummer, bevarandestatus; trädegenskaper, som art, diameter, trädstatus samt terrängaspekter som t.ex. myrmark. Vidare också enskilda ristningselement t.ex. inristade initialer, platsnamn, årtal, värdeord och dekorristningar. Även varianter av specialbokstäver och småtecken ges sökbara koder. Övrig information, som t.ex. stämpelmärken, brandljud och varglavsförekomster mm. kan inkorporeras. I mån av indata kommer även relationer, som områdesnamn, stigar/rastplatser och fäbodstillhörighet registreras och vara sökbara. Till varje ristning kommer foton och avritningar att knytas.

Relevans för kulturmiljön, kulturarvet och kulturmiljöarbetet

Projektet är relevant för kulturmiljövården, då ristningar klassats som fast fornlämning helt nyligen och därför i endast ringa utsträckning finns registrerade i fornminnesregistret. Skall skogsbruket kunna ta hänsyn till ristningarna är registrering ett måste. Överhuvudtaget är skydd av ristade träd i ved problematiskt, då dessa ju är förgängliga. Träd med allehanda kulturspår, tex vallkulleristningar, men även dödsrunor, magiska träd, värktallar, vägvisare, ämnesträd osv. förefaller tidigare ha funnits i alla skogsområden; i skogarna runt bondbyarna, i finnskogarna, på utsiktsberg, i fjällskogarna, där mestadels av samisk typ, tex spår av barktäkt, osv. Träd med kulturspår är även kända från Norge, Finland, Ryssland och Nord-Amerika Genom avverkningar, särskilt under de senaste hundra åren, har dock majoriteten ristade träd huggits bort och försvunnit. Det är snarast förvånande, att så många, trots allt fortfarande går att återfinna. Somligt är dessutom "hemtaget", kanske av anhöriga, som igenkänt gamla anförvanters namn i inhuggna texter etc. I de flesta skogsområden finns ännu kvar ett "brus" av sådana kulturspår. I några områden finns dessutom fortfarande häpnadsväckande många, men troligen bara för en kort tid, då de moderna avverkningsmetoderna verkar förödande och den normala "hänsynen" inte förslår. Starkast sticker vallkulleristningarna i Ore ut, genom sitt stora antal, som dessutom innebär en stor uppvisad variation i såväl utförande som innehåll. Unikt formas här hela berättelser, via de inhuggna texterna i träden. Idag finns utställd en tidigare "hemtagen" ristning från oreskogen på länsstyrelsen i Dalarnas Naturum i Siljansnäs, utförd av en kulla, daterad i mitten av 1800-talet, med texten: "JAG ÖNSKAR JAG HELLRE VORE DÖDER ÄN JAG VORE HÄR". En effektivare dementi av tidigare fäbodromantiska föreställningar, samtidigt en kommentar till fäboddriftens nyttjande av barn i arbetet, torde knappast stå att få, därtill mycket vackert inhugget

med vallyxan! I Älvdalen (där ytterligare inventeringar återstår att göra) finns också dalrunor med i somliga texter, oftast skurna med kniv. Många ristningar i träd och stubbar är idag i olika grad bortvittrade, överväxta med lavar, delvis skadade av yxhugg och många träd och stubbar riskerar att falla omkull etc. I ett okänt antal fall har ristningar tagits hem av anhöriga eller andra intresserade och hamnat i ett garage, på en husvägg eller liknande (Figur 1).

Figur 1. Hemtagna ristningar från Ore socken, Dalarna

Projektet har relevans för kulturmiljöarbetet, eftersom upplevelsevärdet av ristningarna i fäbodskogen är stort. Spåren av djurens bete i sig kan vara svåra att urskilja, även för en initierad biolog, men om man låter handen stryka över ristningarna och fantasien släppas lös, frammanas bilder av en "vildmark" huvudsakligen befolkad av flickor och äldre kvinnor. De lotsar kor och getter till de bästa betena, hindrar djuren att komma ut på slåttermyrar och andra vallarelags områden, är på vakt mot angrepp av vilda djur som björn eller varg... Samtidigt är detta ett omfattande, ofta mkt hårt barnarbete med många hundra års varaktighet, där skriv- och läskunnigheten ofta var mycket spridd långt före folkskolestadgan och skickligheten att "texta" med kniv och yxa mycket stor. Konturerna av denna kultur kan idag bara anas, men detta tidigare försummade och närmast okända källmaterial till förståelsen av fäbodkulturen börjar nu tillgängliggöras.

Projektet ger också nya perspektiv på kulturmiljö och kulturarv. Med ristningarna vidgas fäbodmiljön på ett påtagligt sätt från fäbodvallen till att också omfatta det som var fäbodens bas, nämligen betesområdena. Att fäbodvallen utgör en väsentlig del av det svenska kulturarvet behöver knappast påpekas, men för en förståelse för fäbodlivet och den landskapsomvandling som det industriella skogsbrukets intåg inneburit måste hela landskap inkluderas.

Resultatspridning

Resultatspridning har skett genom dagspress (Bilaga1 och 2), föreläsningar/bildvisningar, exkursioner mm. En föreläsning"Ristade träd" hölls för föreningen Gävle-Dala Finnkultur,

Enviken, 2 april. En två dagars undersökning 14 – 15/9 2011, tillsammans med T Ljung, Falun, av ett fäbodområde på Solleröskogen, beskrivet i Nordiska Museets "Gruddbo-undersökning (Granlund 1938), kompletterat med intervjuer av aktuella kullor över vallgångarna i området (Nordiska Museets arkiv) - ett så detaljerat material att liknande knappast existerar(!) - resulterade i noll funna spår av den tidigare hanteringen, visserligen ett preliminärt resultat, men ändå en varning för den massaker på kulturspår, som sker genom det moderna skogsbruket. En redovisning är under bearbetning. En vandring i det ristningstäta skogsområdet S Halgonberget genomfördes för Rättviks Naturskyddsförenings räkning, 18/9 2011. Två doktorander till L Östlund SLU i Umeå och en amerikansk universitetsstipendiat och fotograf exkurerades 25 och 26/10 i olika ristningsmiljöer i Ore. En undersökning av fäbodmiljön inklusive dit hemtagna ristningar hos O Nordkvist i Gisslarbo fäbod, Ore, skedde 2/11 2011. Dalarnas hembygdsförbunds tidskrift, "Dagsverket" hade i sitt julnummer, nr 4, 2011, med temat "Skogen" på sitt mittuppslag ett upprop efter tips om hemtagna ristningar under rubriken: "En kör av ristade röster tystnar inom kort." Föreläsningar/bildvisningar på temat "Ristade träd och vallkullornas landskap" har skett bl.a för Naturskyddsföreningen i Borlänge 23/2 2012 och för "Senioruniversitetet" i Falun 13/3 2012. Under en "svensk-norsk fält-work-shop" i Dala-Floda, 4 – 5 juni, 2012. arrangerad av Centrum för Biologisk Mångfald, Uppsala, och Länsstyrelsen i Falun och med deltagande från RAÄ m.fl. visades ett bildspel på temat "Trädristningarna och deras landskap".

Kvarstående arbetsinsatser

Rolf Lundqvist kommer att fortlöpande rapportera in nyinmätta ristningar i FMIS från områden i norra Dalarna, framförallt i Älvdalen.

Litteratur och artiklar i urval

Andersson, R. 2005. Historical land-use information from culturally modified trees. Doktorsavhandling, SLU, Umeå.

Andersson, R, Östlund, L. and Lundqvist, R. 2005. Carved trees in grazed forests in boreal Sweden- analysis of remaining trees, interpretation of past land-use and implications for conservation. Vegetation History and Archaebotany.

Andersson, R., Östlund, L. 2004. Träd med kulturspår i urskogen. Svensk Botanisk Tidskrift, 96:53-62.

Blackstock, M.D. 2001. Faces in the forest: First Nations art created on living trees. McGill-Queens University Press, Montredal, Kingston.

Ethelridge, R. 1918. The dendroglyphs or "carved trees" of New South Wales. Ethnological series, 3. Govt. Printer, Sydney

Formozov, A.A. 1978. Dendroglyphs and geoglyphs. Voprposi istorii, 4:216-218

Forsslund, K-E. 1924. Fulufjäll och Transtrand. Del 2 i Med Dalälven från källorna till havet.

Frödin, J. 1925. Siljansområdets fäbodbygd. Lund

Hallerdt, B. 1957. Ärteråsen i Ore: Ett fäbodreservat i bild. I Dalarnas Hembygdsbok, Dalarnas fornminnes- och hembygdsförbund, Falun

Kronestedt, T. 1965. Fäbodar och fäbodkultur i Ore. I Lidman, H., Nyman. A. (eds) Fäbodminnen. Nordiska museet, Stockholm.

Larsson, J. 2009. Fäbodväsendet 1550-1920. Ett centralt element i Nordsveriges jordbrukssystem, Doktosavhandling, SLU, Uppsala.

Levander, L. 1943. Övre Dalarnas Bondekultur under 1800-talets förra hälft. Kungl. Gustav Adolfs akademien för folklivsforskning, Stockholm

Liljevalch, P.O. 1829. Inskrifter i lefvande Träd. Doktorsavhandling. Lund

Lindström, R. 1969. Fäbodliv. Bok och bild förlag, Malung

Lundqvist, R. 1994. Ristade träd i skogen: klotter eller kulturminne? Kulturmiljövård, 1:60-62

Lundqvist, R. 2005. Ristade träd i skogen. I Dalarnas Hembygdsbok 75, Dalarnas fornminnes- och hembygdsförbund 59-70

Lundqvist, R. 2007. Vallgångens trädristningar. I Människan och faunan. Etnobiologi 3. Thunon. H, Iwarsson. M & Manktelow. S. 220. Wahlström & Widstrand Stockholm

Mallea-Olaetxe, J. 2000. Speaking through the aspens: Basque Treee Carvings in California and Nevada. University of Nevada Press, Reno & Las Vegas

Mallea-Olaetxe, J. 2001. Carving out history: The Basque aspens. Forest History Today, Spring/Fall, 44-50

Mobley, C.M., Eldridge, M. 1992. Culturally modified trees in the Pacific Nortwest. Arctic Anthropology, 29:91-110

Montelius, S. 1977a. Fäbodväsendet i övre Dalarna. Akademilitteratur, Stockholm

Montelius, S. 1977b. Ore sockens fäbodar, I: Landberg, G. (ed) Ore, del 2: Socknen och kommunen. Rättviks kommun, Malung

Stryd, A.H. 1997. Culturally Modified Trees of British Columbia: A Handbook for the Identification and Recording of Culturally Modified Trees. Ministry of Forests, Province of British Columbia

Veirulf, O. 1937. Skogarnas utnyttjande i Älvsdalen före storskiftet: med särskild hänsyn till Älvdalens kronopark nr 1. Geographica, Uppsala

Vilkuna, J. 1994. The Karsikko and Cross-Tree Tradition of Finland: The Origins, Change and End of the Custom. Ethnologia Europaea, 23:135-152

Östlund, L., Zackrisson, O., Axelsson, A-L. 1997. The history and transformation of a Scandinavian boreal forest landscape since the 19th century. Canadian Journal of Forest Research, 27:1198-1206

Östlund. L., Zackrisson, O., Hörnberg, G. 2002. Trees on the border between nature and culture: Culturally modified trees in boreal Scandinavia. Environmental History, 1:48-68

Bilaga 1

Dalarnas Tidningar

En utskrift från dt.se

Forskning kring trädristningar i fäbodmiljö

DALARNA

Rolf Lundqvist i Enviken utanför Falun har under trettio års tid inventerat och dokumenterat trädristningar i fäbodmiljö.

Foto: Kent Olsson

Foto: Kent Olsson

Han har även tillsammans med Richard Andersson i Umeå i en uppsats i hans doktorsavhandling också undersökt olika aspekter av företeelsen. Nu har Rolf Lundqvist fått ett ekonomiskt anslag för att kunna komplettera, sammanställa och registrera de fasta fornlämningarna i materialet.

- En stor del av fältarbetet kommer att äga rum i norra Dalarna, säger Rolf Lundqvist.

Enligt Rolf Lundqvist är de ristningar i träd, som vallkullorna tillverkade under vallgången i betesområdenas träd, längs stigarna och på vilställena särskilt intressanta.

- Kulloma högg med vallyxan in namn, dateringar och korta texter, framförallt i tallarnas ved. I detta förgängliga material finns ändå vallgångens berättelser kvar att tyda och läsa, såvida de inte huggits bort!

Rolf Lundqvist uppger att sådana ristningar även gjordes i stenen och i byggnadernas ved.

- Sannolikt har de funnits över hela fäbodområdet, men finns idag bara utspritt. Undantagen är två dalasocknar, Öre och Älvdalen, där ett jämförelsevis stort antal fortfarande finns.

Rolf Lundqvist hoppas att med stöd från Högskolan Kristianstad och en referensgrupp med stor sammanlagd kunskap, från Dalarnas Museum, Mittuniversitetet, Lantbruksuniversitetet i Umeå, Lunds Universitet och Riksantikvarieämbetet, kommer projektet förhoppningsvis även att kunna lyfta fram värdet av denna kulturskatt för allmänheten och skogsbruket.

Rolf Lundqvist konstaterar att i många århundraden under självhushållet hade fäboddriften en viktig roll för överlevnaden och försörjningen i vårt land.

Av skogarnas naturliga vegetation skapade kreatursbetet via mjölkhanteringen hållbar vintermat för människorna, smör, ost, messmör, smör. En del av denna produktion levererades dessutom som skatt till staten.

Över hela den tillgängliga skogsarealen utsträcktes fäbodbruket, där fäbodarna var centrum och betesområdena låg runtom. Fäbodbruket kulminerade under mitten på 1800-talet och avtar därefter allt snabbare och har idag en blygsam omfattning.

- I åtskilliga fall har dock hus bevarats, som det viktigaste minnet av epoken. Ute på skogen finns ställvis kvar delar av det tidigare omfattande nätet av vägar, stigar och broar, kanske dock mest som kvardröjande platsnamn.

Rolf Lundqvist påpekar att betesgången skapade ett intressant natur- och kulturlandskap. Upprepat bete, tramp och gödsling kunde omvandla podsol till brunjord och även i övrigt verksamt bidra till en mångfacetterad mångfald: landskapsväven påverkades starkt av vallgångens inslag i värpen!

- För alla våra sinnen har dock sensationerna alltmer reducerats till dagens läge: ensteka punkter med djurhållning, mjölkhushållning och betesgång. Därutöver finns ställvis spår av den tidigare omfattande verksamheten, bevarade byggnader, mer eller mindre fallfärdiga gärdsgårdar, stigar, spänger, kanske en grupp deformerade granar, tuktade av långvarigt, hårt bete, överallt dock starkt påverkat av det moderna skogsbruket.

HANS OLANDER
hans.olander@dt.se

Published: 2011-03-31 05:00

Copyright: Dalarnas Tidningar. Allt material på sajten är skyddat av upphovsrättslagen.

Bilaga 2

Annons

Sveriges största parfymbutik på nätet.

Torsdag 31 mar 2011 21:36

Rolf Lundqvist med en ristning från Ore med två initialer inhuggna. Här står AOD, KUD och 1875.FOTO: ANNIKA BJÖRNDOTTER

Rolf letar efter skogens historia

Publicerad: 2011-03-31 05:50

Rolf Lundqvist i Enviken har i 30 år inventerat ristningar i träd gjorda av fäbodkullor. Nu söker Kristianstads högskola 300 000 kronor från Riksantikvarieämbetet för att han ska kunna fortsätta inventeringen.

Rolf Lundqvist har i det egna företaget Taigaekologerna haft uppdraget att förhindra att skogsindustrin hugger ner värdefull skog.

- Nu hugger de så hårt att det är förödande. De hugger bort skogens historia och omvandlar den så den blir svår att läsa, säger han.

Men det hela började när länsstyrelsen 1979 gav honom uppdraget att göra en urskogsinventering. Han behövde tips och fick ett från Knuts-Hasse Hansson i Rättvik. Det rörde Lenåsen i Boda. Där fanns för mycket stubbar från 1800-talet för att uppfylla de hårda kriterierna för urskog, men här fanns trädristningar.

- Jag är Knuts-Hasse stor tack skyldig som uppmärksammade mig på det här. Efter det började jag titta efter ristningarna, säger Rolf Lundqvist.